

RAADSVOORSTEL

Agendapunt

Raad	19 december 2019	Afdeling	Maatschappelijke Ondersteuning
Voorstelnummer	1551541		
Datum	12 november 2019		
Onderwerp	Aanpak bestuurlijke verzelfstandiging Rembrandt College		
Programma	Economie, Werk en Ontwikkeling		
Inlichtingen bij	M. Vogels		
Telefoonnummer	(0318) 538525		
E-mailadres	marja.vogels@veenendaal.nl		

Aan de leden van de raad,

Beslispunten

1. Het principebesluit te nemen tot een bestuurlijke verzelfstandiging van het Rembrandt College.
2. De stappen te zetten die nodig zijn om te komen tot een definitief besluit.
3. Daartoe een bedrag van € 19.000,- beschikbaar te stellen en dit bedrag ten laste te brengen van de algemene reserve.

Waarom naar de raad?

De raad heeft de zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs (art. 23 van de Grondwet). Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd gezag/intern toezichthouder voor het Rembrandt College. De raad is het bestuursorgaan dat toezicht houdt op de taken die door het college worden uitgevoerd.

Samenvatting

Het Rembrandt College is een school voor openbaar voortgezet onderwijs in Veenendaal. De gemeente Veenendaal is in formele zin bevoegd gezag/intern toezichthouder van het Rembrandt College, een situatie die uniek is in Nederland.

De verhoudingen tussen de gemeente en het onderwijsveld zijn in de loop van de jaren ingrijpend veranderd. Daardoor is het van groot belang om een helder onderscheid te maken tussen de taken van de gemeente als lokale overheid en als schoolbestuur. Wanneer het Rembrandt College wordt verzelfstandigd kan zij de governance inrichten conform de Code Goed Onderwijsbestuur van de VO Raad, gericht op het goed functioneren van het openbaar voortgezet onderwijs in Veenendaal. De gemeente kan zich na een verzelfstandiging vooral concentreren op het lokale onderwijsbeleid. Het huidige voorstel heeft als doel om bestuurlijk commitment te krijgen op het proces om te komen tot een verzelfstandiging van het Rembrandt College.

Inleiding

Het Rembrandt College is een school voor openbaar voortgezet onderwijs in Veenendaal. De gemeente Veenendaal is in formele zin bevoegd gezag/intern toezichthouder van het Rembrandt College, een situatie die uniek is in Nederland. Middels mandaat in het managementstatuut is het zwaartepunt van de bestuurlijke functie neergelegd bij de rector van de school. De gemeente

draagt de schoolbestuurlijke eindverantwoordelijkheid, maar functioneert in de praktijk als intern toezichthouder. Dit intern toezicht wordt uitgevoerd door het college van burgemeester en wethouders. De rollen die de gemeente heeft zijn de afgelopen jaren veranderd en uitgebreid. Die veranderde rol maakt het nodig om een heldere scheiding aan te brengen tussen de taken van de gemeente als lokale overheid en de gemeente als schoolbestuur. Daartoe ligt dit voorstel voor om het proces te starten tot bestuurlijke verzelfstandiging van het Rembrandt College.

Beoogd resultaat

Een principebesluit tot bestuurlijke verzelfstandiging van het Rembrandt College, om daarna de stappen te zetten die leiden tot een definitief besluit over deze verzelfstandiging.

Argumenten

1.1. De situatie van het gemeentebestuur als lokale overheid én bevoegd gezag (twee petten) is niet meer passend

De wetgever heeft de gemeente de opdracht gegeven een aantal specifieke onderwijstaken uit te voeren. Ook heeft de gemeente vanaf 2015 taken gekregen in het sociaal domein die het onderwijs raken. De verhoudingen tussen gemeente en onderwijsveld zijn daarmee afgelopen jaren erg veranderd. De gemeente zorgt voor bijvoorbeeld toepassing en naleving van de Leerplichtwet en de vergoedingen voor het leerlingenvervoer, onderwijsachterstandenbeleid en voor de huisvestingsvoorzieningen onderwijs. De gemeente treedt hier op als lokale overheid voor het gehele onderwijsveld. Voor het Rembrandt College vervult de gemeente daarnaast echter ook de rol van schoolbestuur (het bevoegd gezag). Deze zogenaamde situatie van de twee petten (rollen) is niet wenselijk. Het is van groot belang om een goede scheiding aan te brengen tussen de taken van de gemeente als lokale overheid en als bevoegd gezag. In de Code Goed Onderwijsbestuur is opgenomen dat het bestuur en het intern toezicht zijn belegd bij twee afzonderlijke organen. De schijn van belangenverstrengeling moet voorkomen worden. Ondanks dat er taken onder mandaat naar de rector zijn verlegd blijven wij echter als intern toezichthouder altijd verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg van het onderwijs. Er is daarmee niet goed voldaan aan de Code Goed Onderwijsbestuur en de zuivere scheiding van rollen. Ook de Inspectie van het Onderwijs heeft in het nieuwe onderzoekkader duidelijk aangegeven wat van een schoolbestuur verwacht wordt. Wanneer het Rembrandt College wordt verzelfstandigd kan zij de governance inrichten conform de Code Goed Onderwijsbestuur van de VO Raad, gericht op het goed functioneren van het openbaar voortgezet onderwijs in Veenendaal. De gemeente kan zich dan vooral concentreren op het lokale onderwijsbeleid en de taken in het sociaal domein. Het is daarom gewenst over te gaan tot bestuurlijke verzelfstandiging van het Rembrandt College. In het verleden is vaker gesproken over een eventuele verzelfstandiging van het Rembrandt College. De noodzaak en meerwaarde van een verzelfstandiging waren destijds niet zodanig dat tot daadwerkelijke verzelfstandiging is overgegaan.

1.2. Verzelfstandiging van het Rembrandt College heeft praktische voordelen

Hoewel de belangrijkste reden voor verzelfstandiging het oplossen van de "twee petten situatie" van de gemeente is, is er ook een aantal praktische voordelen. De huidige bestuursstructuur leidt regelmatig tot vragen, bijvoorbeeld bij de accountant van de school en ook de accountant van de gemeente, en bij de Inspectie van het Onderwijs. De gemeente en de school kennen ook verschillende wet- en regelgeving. Dit betreft bijvoorbeeld onderwijswetgeving en financiële regelingen. Daarnaast is er een aantal zaken in de dagelijkse bedrijfsvoering die extra tijd en handelingen vragen.

2.1. Onderzoek is nodig voordat overgegaan kan worden naar een definitieve verzelfstandiging

Op verschillende onderdelen is nader onderzoek nodig, zoals over de opties voor de bestuursinrichting maar ook over de mogelijkheden van samenwerking in de regio. Daarnaast vindt op onder andere de onderdelen personeel, huisvesting en financiën een nadere uitwerking plaats van de consequenties en de benodigde (juridische) documenten. De aanpak is toegevoegd onder aanpak/uitvoering in dit voorstel.

3.1. Voor het onderzoek en opstellen van de eindrapportage zijn middelen van de gemeente nodig

De inschatting is dat er een bedrag van € 19.000,- nodig is om de noodzakelijke stappen te zetten ten aanzien van het onderzoek en het opstellen van een eindrapportage, waarna een definitief besluit kan worden genomen. Externe expertise op het gebied van onderwijs en de CAO-VO is wenselijk. Het bedrag is gebaseerd op een eerdere offerte uit 2018 van de VOS/ABB rekening houdend met een indexatie. De kosten van de onderdelen die eventueel in de school moeten worden uitgevoerd, komen ten laste van de middelen van de school

Alternatieven

Het handhaven van de huidige structuur, waarbij de gemeente integraal bestuur blijft van de school. Wanneer de school onderdeel blijft van de gemeente dan behoudt de gemeente de twee petten: die van schoolbestuur en van lokale bestuurder.

Kanttekeningen

1.1. Een nieuw bestuur is geen garantie voor een goed bestuur

Van te voren kan geen garantie worden gegeven dat een nieuw bestuur dat aantreedt na de verzelfstandiging en het op afstand zetten van de school een goed bestuur is. Wanneer de school geen goed bestuur en financieel de zaken niet op orde heeft dan bestaat het risico dat de school toch weer terugkomt naar de gemeente. De Wet op het voortgezet onderwijs heeft de raad nog een bijzondere rol gegeven ten opzichte van het openbaar onderwijs ook na een verzelfstandiging, zoals de toezichtfunctie. Dat betekent dat in gevallen van ernstige taakverwaarlozing of functioneren in strijd met de wet de gemeente kan ingrijpen. Daarnaast heeft de gemeenteraad nog een rol ten aanzien van de begroting en jaarrekening dat wordt bepaald door de wet (WVO art 42b) én ook door de statuten van de stichting. Indien gekozen wordt voor een stichtingsbestuur (met een rector) dan stelt het stichtingsbestuur de begroting en de jaarrekening vast na respectievelijk verkregen goedkeuring en instemming van de gemeenteraad. Indien gekozen wordt voor het Raad van Toezicht-model geldt hetgeen wat daarover in de statuten van de stichting is bepaald. In beide gevallen moeten de bestuursleden of leden van de Raad van Toezicht dwingend worden benoemd door de gemeenteraad.

1.2. De samenwerking met andere scholen en/of schoolbesturen biedt geen garantie voor het behalen van de bezuinigingsopgave

In het onderzoek door VOS/ABB wordt ook meegenomen of een samenwerking met andere scholen en/of besturen tot de mogelijkheden behoort om middelen en capaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten. Een dergelijke samenwerking is geen garantie dat dit tot kostenbesparing zal leiden. Er ligt een interne bezuinigingsopgave van € 250.000,- vanaf 2020. Die financiële uitdaging is nu al een belangrijk onderwerp van gesprek met de interim rector en de controller. Bij een verzelfstandiging is deze financiële opgave nog steeds aanwezig.

Participatie

Niet van toepassing.

Wat betekent dit besluit voor inwoners?

Dit besluit heeft geen directe invloed op de inwoners (personeel, ouders of leerlingen). De school blijft in Veenendaal waarmee er voldoende aanbod is aan (openbaar) voortgezet onderwijs binnen onze gemeente.

Aanpak / uitvoering

Vervolgstappen na het principebesluit:

- Start van het onderzoek naar de verschillende opties voor de bestuursinrichting van de school en de gevolgen van de bestuurlijke verzelfstandiging op de onderdelen bestuur, personeel, huisvesting en financiën.
Eén van de mogelijkheden die in het onderzoek in ieder geval wordt meegenomen is de inbedding van het Rembrandt College in een structuur met andere scholen in de regio. Daarbij kan gedacht worden aan incidentele of aan meer structurele samenwerking op onderwijskundig, beheersmatig of financieel terrein. Dit ook gezien de fluctuaties in het aantal leerlingen van de school. De prognoses geven aan dat de scholen in Veenendaal en in de regio, dus ook het Rembrandt College, teruglopen in leerlingenaantallen. Gezien de financiële uitdaging waar de school voor staat (men staat voor een bezuinigingsopgave van € 250.000,- vanaf 2020) kan samenwerking dan mogelijk voordelig zijn.
- Een definitief besluit dat aan u wordt voorgelegd over de wijze waarop en op welke termijn de verzelfstandiging geconcretiseerd kan worden. De voorkeur gaat uit naar een mogelijke verzelfstandiging uiterlijk eind 2020.

Communicatie over dit besluit

In overleg met de rector worden de stappen ten aanzien van de communicatie besproken. Het gaat hierbij om de communicatie naar het personeel, ouders en medezeggenschapsraad en eventuele externe partners.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Kosten, baten, dekking

Voor het onderzoek en het opstellen van de eindrapportage is naar verwachting een bedrag nodig van € 19.000,-. Dit bedrag kan gedekt worden uit de algemene reserve (zie bijgevoegde begrotingswijziging).

Burgemeester en wethouders,

mevrouw drs. A.P.W. van de Klift
secretaris

de heer K.J.G. Kats
burgemeester

Bijlagen

- Begrotingswijziging

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Veenendaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2019, nummer 1551541;

Overwegende dat

de huidige structuur van de gemeente als integraal bestuur voor het Rembrandt College niet meer past bij de rollen die de gemeente heeft ten aanzien van het lokaal onderwijsbeleid;

Gelet op

de Wet op het voortgezet onderwijs;

Besluit.

1. Het principebesluit te nemen tot een bestuurlijke verzelfstandiging van het Rembrandt College.
2. De stappen te zetten die nodig zijn om te komen tot een definitief besluit.
3. Daartoe een bedrag van € 19.000,- beschikbaar te stellen en dit bedrag ten laste te brengen van de algemene reserve.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 19 december 2019,

mevrouw drs. F.A. van Hooijdonk
griffier

de heer K.J.G. Kats
voorzitter